

Водар, кветкі, пяшчота

Яшчэ з 3 сакавіка ў галерэі «Ракурс» Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі працуе выстаўка графікі і жывапісу «Палітра вясны», арганізаваная сумеснымі намаганнямі кніжніцы і Беларускага саюза мастакоў. Прымеркавалі праект, у які змяшчалі пераважна нацюрморты, да Міжнароднага жаночага дня: ладзіць вясновыя выстаўкі да 8 Сакавіка — ужо традыцыя Нацыянальнай бібліятэкі. Мэта — нагадваць і аматарам выяўленчага мастацтва, і чытачам пра хуткае абуджэнне прыроды, радаваць наведвальнікаў багаццем кветак і колераў. Вясновая экспазіцыя будзе працаваць аж да 26 чэрвеня.

Генеральны дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Аксана Кніжнікава адзначыла, што задача экспазіцыі — акцэнтаваць увагу на прыгажосці і дабрыві. Яна падкрэсліла: нават калі канцэпцыя праекта нейкім чынам будзе трансфармавацца, сутнасць не зменіцца ніколі, і выстаўкі будуць працягвацца. Дарэчы, першая такая экспазіцыя была арганізавана яшчэ ў 2007 годзе.

Уладзімір Рынкевіч «Ружы і лёд», 2020 г.

Між тым намеснік старшыні Беларускага саюза мастакоў па творчай рабоце мастак-графік Андрэй Басалыга заклікаў пры праглядзе экспазіцыі «Палітра вясны» заважыць увагу на незабыўных пачуццях — цёплых, пяшчотных і заўсёды непаўторных. Бясспрэчна, менавіта яны неабходны ў дадзеным выпадку — усё ж выстаўка не дае падставы разважаць пра сур'ёзныя праблемы грамадства, пытанні гістарычнай спадчыны ці хвалюючыя з'явы сучаснасці. Сюжэты работ таксама не даюць нагоды для дыскусій ці глыбокага і шматбаковага аналізу.

У цэнтры выстаўкі «Палітра вясны» — кветкавыя кампазіцыі, увасобленыя ў жывапісе, акварэлі і графіцы. Выкананы яны ў асноўным у 2020—2022 гг. Жанравая і тэматычная разнастайнасць работ дае магчымасць параважаць аб творчых пошуках сучасных мастакоў, якія нібы працягваюць дыялог з папярэднікамі ў мастацтве. Большасць твораў, безумоўна, можна аднесці да жанру нацюрморта, аднак сустракаюцца таксама пейзажы і сюжэтныя выявы. Амаль усе работы дэманструюцца ўпершыню.

Удзел у выстаўцы прымаюць як сталыя мастакі, прафесіяналы, імёны якіх шырока вядомы ў беларускім культурным асяроддзі і за мяжой, так і маладыя яркія аўтары, якія толькі пачынаюць свой шлях у айчынным выяўленчым мастацтве. Сярод тых, чые творы прадстаўлены ў праекце, — Уладзімір Рынкевіч, Сяргей Пісарэнка, Наталля Шапавалава, Ганна Семілетава, Дзяніс Барсукоў, Юлія Мацура, Сафія Піскун, Ягор Коткін, Іван Семілетаў, Юлія Шамкуць, Вікторыя Валюк, Таццяна Магусевіч, Галіна Хайдарова, Таццяна Патворава, Алена Юр'ева, Кацярына Вішнеўская, Лідзія Лазоўская ды іншыя мастакі — усяго 45 твораў.

Натуральна, звяртаюць на сябе ўвагу работы Уладзіміра Рынкевіча, які быў частым удзельнікам адмысловых праектаў (да таго ж кіраваў арт-студыяй «Акварі», прадстаўнікі якой таксама ўдзельнічаюць у выстаўцы). Яго акварэлі «Набліжэнне вясны» (2020) і «Ружы і лёд» (2020) — нетрывіяльны погляд на змены ў прыродзе. Работы сапраўды напоўнены светлымі і цёплым колерамі.

Сяргей Пісарэнка «Вяснавыя кветкі», 2020 г.

Яны нібы перадаюць тонкі водар кветак і траў, які звычайна прыносіць з сабой яшчэ халаднаваты вясновы ветрык. На першай карціне прасочваецца пэўны сюжэт, здольны патлумачыць надыход цяпла і ажыўленне прыроды. Міф, казка, традыцыя — любая катэгорыя можа апісаць дадзеную работу славутага мастака. Акварэль «Ружы і лёд» меней дынамічная за папярэднюю. Гэтая выява перадае застыласць вобразаў, аднак сама назва падказвае: змены набліжаюцца, холад не назаўсёды, жывое пераможа.

Прыкметна вылучаюцца «Промні», «Макі», «Вяснавыя кветкі» (усе 2020 года) Сяргея Пісарэнкі. Іх матывы даволі простыя: кветкі ў вазе (ці ў тым, што яе замяняе) — што можа быць не зразумела? Аднак што гэта за кветкі? Якія колеры выкарыстоўвае мастак? З якой насычанасцю працуе? Якую ролю ў кампазіцыі адыгрывае святло? У кожным асобным выпадку знойдуцца розныя адказы, аднак іх аб'ядноўвае адно — загадкавая гармонія, што выяўляецца не ў дакладнай кампазіцыі або незвычайнай дэталі, хоць гэтага ў Сяргея Пісарэнкі не адняць. Творчы метады мастака вельмі пазнавальны і надзвычай прывабны: святочна-рамантычныя сюжэты, частковая ці сцэльная размытасць, цікавыя светлавыя эфекты... Між тым галоўная характарыстыка твораў мастака — спалучэнне эфекту зьянення з адлюстраваннем выразнай ці празрыстай і незаўважнай туманнасці, што, безумоўна, узмацняе эмацыянальны складнік.

Вернымі свайму стылю застаюцца і Дзяніс Барсукоў («Гладыёлы», 2022), Іван Семілетаў («Кветкі памяці», 2021), Наталля Шапавалава («Амарыліс», 2020), Сафія Піскун («Геаметрыя меданосаў I», 2021), Ала Кушнер («Планета кветак», год стварэння работы не пазначаны),

Ягор Коткін «Вясна ідзе», 2020 г.

Інга Карашкевіч («Кветкі», 2021), Юлія Мацура («Нацюрморт з флоксамі», 2020), Андрэй Карпяноў («Жоўты букет», 2020)... Пэралік можа быць яшчэ

даўжэйшы, таму варта было б засяродзіцца на тых аўтарах, якія хоць крышачку, але аддаліліся ад звыклага стылю. Аднак, што тычыцца знаёмых аматару беларускага сучаснага мастацтва твораў, такіх работ не знайшлося. Напрыклад, Вера Каўзановіч працягвае ствараць лаканічныя, але змястоўныя пейзажы («Зацвісці ў поўню», 2020), а Ганна Чапурная-Алейнік зноў прадстаўляе свае надзвычай рамантычныя і сонечныя нацюрморты.

Што тычыцца такой неабходнай сонечнасці — важнага складніка падобных выставак, то яна сустракаецца ў многіх работах, але найбольш ярка выяўлена ў застылай цішыні пяшчотнай раніцы Вольгі Кузняцовай («Цішыня», 2020). Тут рэальнасць схавана ў казцы, цень — у святле, нядрэмнасць — у сне... А птушка нарэшце не ў клетцы. Побач з гэтым

Лідзія Лазоўская «Лугавыя кветкі», 2022 г.

ту проста не любіць ружы. Магчыма. Аднак убачыць і гэтыя кветкі, і півоны, і флуксы, і валожкі, і ландышы, і нарцысы, і хрызантэмы, і макі, і розную іншую расліннасць трэба на свае вочы. Каб паспрачацца, адчуць асаблівую энергію ці натхніцца.

У цэнтры выстаўкі «Палітра вясны» — кветкавыя кампазіцыі, увасобленыя ў жывапісе, акварэлі і графіцы. Выкананы яны ў асноўным у 2020—2022 гг. Жанравая і тэматычная разнастайнасць работ дае магчымасць параважаць аб творчых пошуках сучасных мастакоў, якія нібы працягваюць дыялог з папярэднікамі ў мастацтве. Большасць твораў, безумоўна, можна аднесці да жанру нацюрморта, аднак сустракаюцца таксама пейзажы і сюжэтныя выявы. Амаль усе работы дэманструюцца ўпершыню.

Дарэчы, раім зайсці ў Нацыянальную бібліятэку не толькі дзеля зборнай вясновай экспазіцыі, якую аматарам мастацтва, асабліва акварэлі, варта ацаніць. Зусім нядаўна ў галерэі «Панарама» (22 паверх) пачала работу выстаўка акварэлі Марыі Сыракваш «Вандроўкі ў мінулае», прымеркаваная да Года гістарычнай памяці. Марыя Сыракваш — маладая мастачка. Вучылася ў Мінскай дзяржаўнай гімназіі-каледжы мастацтваў, у 2019 годзе паступіла ў Беларускаю дзяржаўную акадэмію мастацтваў на аддзяленне графікі. «Вандроўкі ў мінулае» знаёмяць з улюбённымі аб'ектамі акварэльнага жывапісу Марыі Сыракваш — архітэктурнымі помнікамі, якія і сёння можна ўбачыць падчас падарожжа па Беларусі:

Іван Семілетаў «Кветкі памяці», 2021 г.

Крэўскі і Смалянскі замкі, царква і касцёл у Ракаве, сядзібы Рэйтанаў, Дамейкаў, Храптовічаў, касцёл у Івянцы, капліца ў Залессі і многае іншае. Серыя складаецца з некалькіх дзясяткаў работ, створаных у перыяд 2019—2021 гг. Выстаўка працуе да 29 мая.

Яўгенія ШЫЦЬКА